

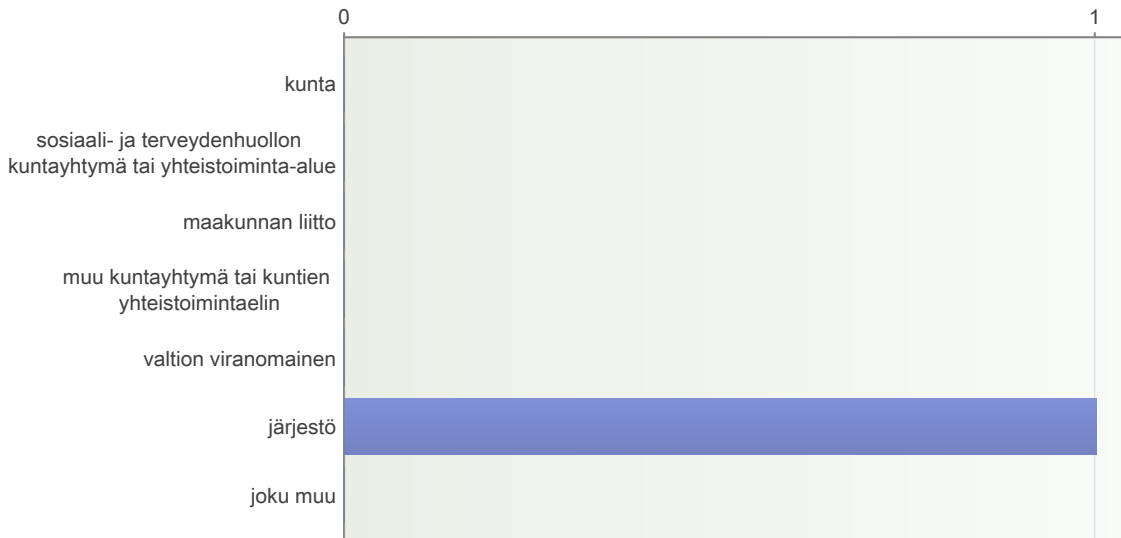
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Yleislääkärit GPF ry	Kerkko Rantanen	jaana.puhakka@fimnet.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Riippuu uudistuksen toteutuksesta ja sen onnistumisesta. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuunjako olisi hyvä selventää. Palvelulupauksen tulisi olla valtakunnallinen, ei maakunnallinen. Lähipalveluista ja matalan kynnyksen palveluista on huolehdittava. Toisaalta vaikuttaa siltä, että uudistuksessa hukataan todellisen integraation mahdollisuuksia, ja erikoissairaanhoidon menee yhä kauemmas perusterveydenhuollon ja sosiaalipuolen lähipalveluista. Ehdotusta tulisi muuttaa niin, että kustannustehokkaan toiminnan mahdollistava todellinen integraatio saadaan toteutettua uudistuksen myötä. Terveys- ja hyvinvointierojen lähentämisessä ja palvelujen yhteisvertaisen saatavuuden parantamisessa on perusterveydenhuollon rooli ratkaiseva. Tätä roolia voidaan vahvistaa yleislääkäriresurssia kasvattamalla ja investoimalla perusterveydenhuoltoon.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Paras keino kokonaiskustannusten hillitsemiseen on perusterveydenhuollon roolin vahvistaminen. Perusterveydenhuolto on jo nykyisellään sote-palvelujen kustannustehokkain osa. Järkevä integraatio varmistaa sen, ettei päällekkäisiä resursseja ole, ja luonnollinen päävastuu tämän toteuttamisesta on portinvartijaroolinkin mukaisesti perusterveydenhuollolla. Jos perusterveydenhuollon resursoidaan ja investoidaan riittävästi ja luodaan mahdollisuudet hoidon jatkuvuudelle ja laaja-alaiselle yleislääkärin työlle, on tavoitellut kustannussäästöt mahdollista saavuttaa.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Ei vastauksia.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Ei vastauksia.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Ei vastauksia.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Esitys liikkuu tällaisenaan liian ylimalkaisella tasolla. On selvä, että tietyt palvelut on laadun ja kustannusten näkökulmasta järkevä keskittää. Isoihin yksiköihin saattaa olla helpompi houkutella erityisosajia työhön. Samaan aikaan potilasnäkökulmasta on turvattava oikeus lähipalveluihin. Etäpalvelujen kehittäminen ja digitalisaatio tuovat osaltaan palveluja lähelle. "Väestön tarpeen mukaan lähellä asiakkaita" on ympäröivä määritelmä. Kuka määrittelee tarpeen ja sen mitä lähipalvelu tarkoittaa ja mitä kaikkea siihen kuuluu? Tuleeko lähipalvelut saavuttaa alle puolessa tunnissa vai vielä nopeammin? Jos tavoitteena on yhdenvertaiset palvelut, tulisi tämä määritellä tarkemmin. Muutamissa maakunnissa tähän mennessä kaavailut sote-suunnitelmat ovat tuomassa hyvin eriarvoiset palvelut, sekä yksittäisen maakunnan sisälle että eri puolille Suomea.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa.

Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

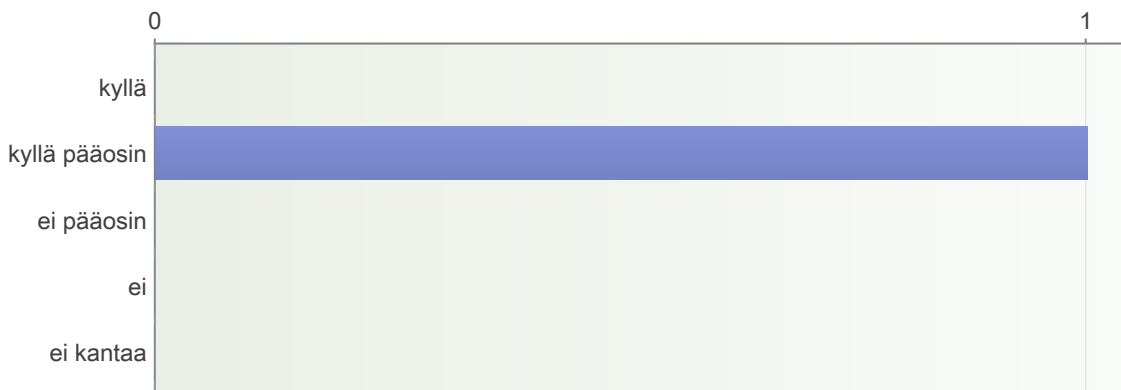

Avoimet vastaukset: kyllä

- Tämä selkiyttää vastuunjakoa.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kattavan integraation toteutuminen on tärkeää koko uudistuksen onnistumisen kannalta. On varmistettava sujuva tiedonkulku ja yhdenmukaiset toimintamallit eri toimijoiden välillä.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalveuissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

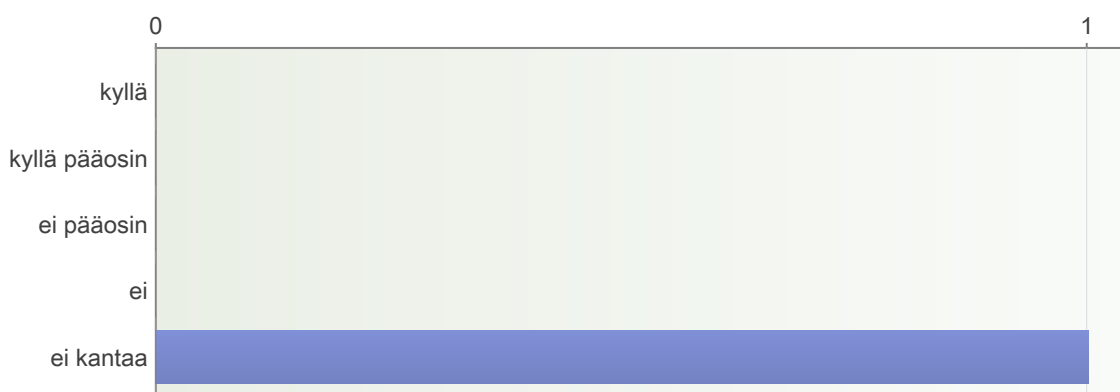

Avoimet vastaukset: kyllä

- Tällä varmistetaan kansalaisten tasa-arvoinen asema sosiaali- ja terveystalveuissa asiakkaana.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

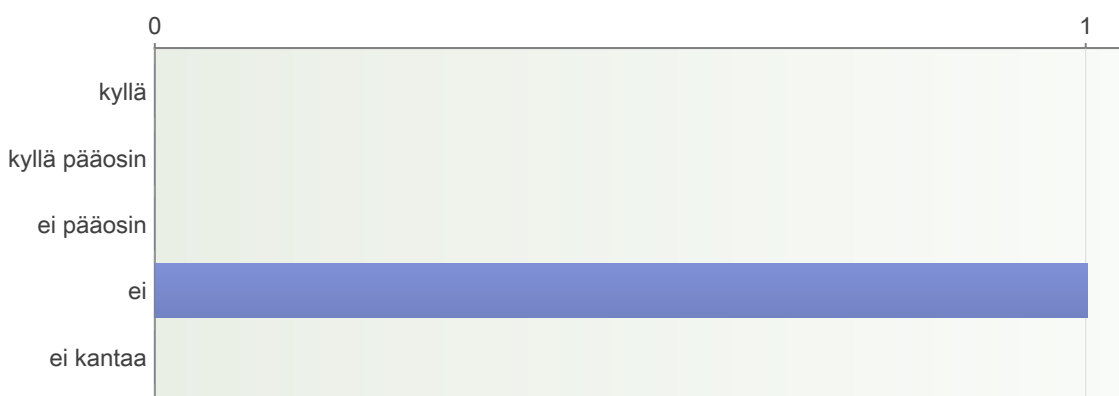
Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen sopii todellisiin monituottajatilanteisiin, jolloin kilpailu toteutuu. Monopolistinen tuottaja-asema ei edesauta laatua tai kustannussäästöjä. Jos tilaaja ja tuottaja ovat käytännössä samat, rakennetaan turhaan kaksinkertainen hallintorakenne. Toisaalta monituottajamallissa on varmistettava todellinen palvelujen verkostoituminen ja huolehdittava siitä, että tuottaja ottaa todellisen laajan vastuun toiminnasta ("ei rusinoita pullasta"). Monituottajamallissa ja valinnan vapauden toteutuessa osa

moniongelmaisista potilaistamme ei kykene hahmottamaan palvelujen hankkimista usealta eri taholta. Perusterveydenhuolto on nykyisellään ollut potilaalle paikka, jossa suomennetaan epäselvät ohjeet ja luodaan kokonaissuunnitelmaa hoidosta ja pärjäämisestä, otetaan homma haltuun. Tuottajaviidakossa selviävät aktiiviset ja pärjäävät. Prosesseissa eksyminen tulee aiheuttamaan hoidon viivästymistä ja kalliita kustannuksia.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Viittaamme edelliseen kysymykseen. Tilanne edellyttäisi todellista kilpailuasetelmaa markkinoilla. Valinnanvapausmalli on toistaiseksi avoin, eikä tietoa ole, miten syvälle se ulottuu. Yhtiöittämisvelvollisuuteen liittyy paljon huolenaiheita ja uhkakuvia. Terveystenhuollon maailmaan ei istu kaupallisen maailman strategiset tavoitteet. Tärkeää olisi keskittyä sote-uudistuksen hyvien tavoitteiden toteutumiseen eikä aiheuttaa yhtiöittämisellä melkoista lisähaastetta ja ongelmia. Yhtiöittäminen ei ole mielestämme sote- uudistuksen kannalta mitenkään välttämätöntä. Maakunnan palvelulaitos mahdollistaisi erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden integraation yhdeksi kokonaisuudeksi. Peruspalveluiden yhtiöittäminen päinvastoin estäisi uudistuksen tavoitteena olevan integraation aika lailla kokonaan. Henkilöstön aseman turvaaminen ei toteudu, hallintoa joudutaan lisäämään, tarvittavien resurssien määrän arvioiminen on mahdotonta valinnanvapauden aiheuttaman vaihtelun takia, osaoptimointia on vaikea estää ja todennäköisesti säästöt jäävät haaveeksi.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Perustason palveluiden vahvistaminen tulisi määritellä konkreettisemmin.

Perusterveydenhuollon roolin vahvistaminen tuomaan kustannustehokkuutta. Yleislääkäreiden laaja-alainen osaaminen tuo mahdollisuuden hoitaa potilaiden asiat kokonaisvaltaisesti ja tehokkaasti. Pitkä-aikaisilla potilaslääkärisuhteilla on olennainen merkitys potilaiden toimivassa ja onnistuneessa hoidossa sekä ennaltaehkäisevässä toiminnassa. Toimiva potilas-lääkärisuhde ehkäisee myös tehokkaasti uusia palvelujen suurkuluttajia. Sovittujen hallittujen kontrollien avulla on mahdollista saada palveluiden suurkuluttaja hallintaan ja käyntikierre loppumaan.

Erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon sekä sosiaalipuolen integraation määrittäminen hankalasti hallittavassa monituottajamallissa, jotta on mahdollisuus kustannustehokkaaseen ja asianmukaiseen toimintaan uudistuksen jälkeen.

Tuottajan kokonaisvaltainen vastuu potilaistaan kirjattava selkeästi, jotta osa-optimointi ja kerman kuorinta ei ole mahdollista monituottajaviidakkossa.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Ei vastauksia.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Ei vastauksia.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Ei vastauksia.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Ei vastauksia.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Ei vastauksia.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Ei vastauksia.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Ei vastauksia.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Ei vastauksia.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Ei vastauksia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävinä?

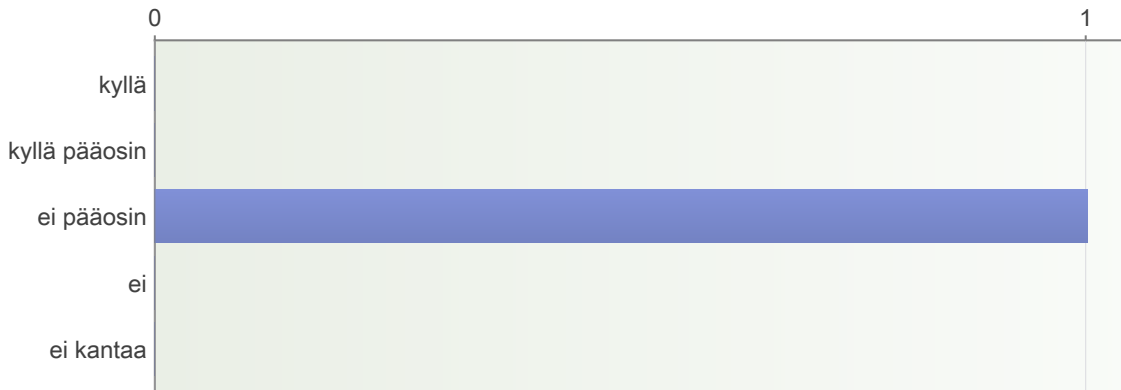
Ei vastauksia.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

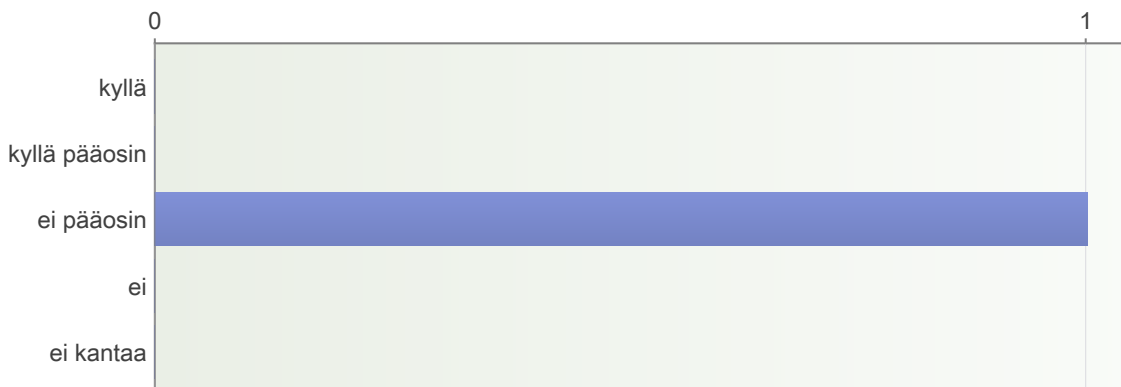

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lakiesitysten mukaan kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntö laajenee koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Yhteistoiminnan ja viranhaltijoiden palvelussuhteen ehtojen osalta jatkuisi yhteneväiset määräykset kuntien kanssa. Saman lainsäädännön tulisi koskea myös maakuntien palvelulaitosten tytäryhtiöihin liikkeenluovutuksella siirrettäviä nykyisten terveyskeskusten ja kaupunkien sosiaalipuolen työntekijöitä. Henkilöstön aseman turvaaminen jää muuten erittäin epävarmaksi ja ehdot ja käytännöt voivat vaihdella erittäin paljon samankin maakunnan sisällä, samaa työtä samojen maakunnan sanelemien ehtojen mukaan tekeillä eri tytäryhtiöiden työntekijöillä. Luottamusmiesjärjestelmän säilyminen tulee myös turvata maakuntien tytäryhtiöissä muuttamalla lainsäädäntöä tämänkin osalta.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien ja maakuntien palvelulaitoksen eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta Kevaa. Tämän tulisi koskea myös maakuntien palvelulaitosten tytäryhtiöitä, joihin suurin osa nykyisten terveyskeskusten ja kaupunkien sosiaalipuolen työntekijöistä tullaan liikkeen luovutuksella siirtämään. Edelleen hoidetaan samoja potilaita ja asiakkaita julkisella rahoituksella. Tämä vaikuttaa myös eläkejärjestelmän rahoitukseen.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Liikkeenluovutuksella maakuntien tytäryhtiöihin siirrettävien nykyisten kuntien ja kuntayhtymien henkilöstön asema tulee turvata paremmin, kuin nyt ehdotettu lainsäädäntö tulee mahdollistamaan. Maakuntien palvelulaitoksissa ja julkista rahoitusta käyttävissä maakuntien tytäryhtiöissä henkilöstön asema tulee olla yhteneväinen. Ei ole tasapuolista eikä oikeudenmukaista, jos tytäryhtiöihin siirrettävän edelleen julkisella rahoituksella entistä työtään tekeviä ja samoja potilaita ja asiakkaita hoitavan henkilöstön asema on nykyisen sopimuskauden loppuessa iso arvoitus ja ratkeaa kunkin tytäryhtiön oman harkinnan mukaisesti ja todennäköisesti hyvinkin epätasaisesti.

Perustasolle olisi tärkeää saada osaavat ja motivoituneet työntekijät hoitamaan sote- uudistuksen perusajatuksen mukaisesti ihmisten asiat nopeasti ja kustannustehokkaasti ja lähipalveluna. Mikäli tytäryhtiöiden henkilöstön asemaa ei kunnolla turvata vastaamaan maakuntien palvelulaitoksissa työskentelevien ehtoja, voi osaavien ammattilaisten rekrytoimisessa olla haasteita.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoritua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Avoinna oleva rahoitusmalli jättää monia asioita vielä kysymyksenalaiseksi. Mikä tulisi olemaan Kelan rooli? Miten työterveyshuolto saataisiin tiiviimmin integroitua sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuuteen? On tärkeää, että ammatillisen jatkokoulutuksen sekä tutkimus- ja kehittämistyön asema turvataan yhtiömuotoisessa toiminnassa. Ei ole syytä rajata mahdollisuutta työskennellä kahdella eri työnantajalla samanaikaisesti. Työntekijöiden ammatinharjoittamismalli on edelleen turvattava.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.